

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Virtute Religionis, Et Ei Annexis; Continens quatuor Tractatus
Theologiae Moralis praecipuos. Primus, in ordine decimusquartus, de
Iuramento, & Adiuratione. Secundus, de Voto. Tertius, & charior Authori,
de statu Religioso. Quartus, de vitiis oppositis Religioni

**Castro Palao, Fernando de
Lugduni, 1669**

An Episcopi, & Parochi à Religionis ingressu arceantur. §. 1.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76572](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76572)

Nonus religiosus. Eaque de causa diximus tract. superiori votum non procurandi Episcopatum, imo neque acceptandi) extra casum obedientiæ, & necessitatis validum esse.

4. Ex his inferitur habentem votum religionis peccare graviter, si Episcopatum acceptet. Vt tradunt Sylvest. Azor. Suar. Sanch. Laym. & alij. præcedenti relati. Quia quantum est ex se redditur impotens exequendi votum, cum iam illius executio non ex propria voluntate tantum, sed ex Pontificia dependeat; siquidem nullus Episcopus exequi votum religionis potest non dimisso Episcopatu, vt tradit Innoc. III. in cap. post translationem, de renuntiatione. Ob indecentiam quæ est, ne magister ex officio in discipulo recento fiat discipulus, & obligatus alios docere, obligetur ab aliis discere, & viam humilitatis inchoare, qui perfectionis culmina proficitur. At nullus Episcopus renuntiare Episcopatu potest absque Pontificis consensu, nisi cum pridem de renuntiatione, c. inter corporalia de translatione Episcopi. Ego acceptando Episcopatum is qui voto ligatus est, absolute redditur impotens exequendi votum, ergo peccat graviter. Hæc procedunt de acceptatione confirmationis, seu collationis, qua verè Episcopatus obtinetur, non de acceptatione electionis, qua non Episcopatus, sed ius ad Episcopatum conceditur, quod ius non impedit religionis ingressum, cum propria voluntate dimitti possit, cap. inter corporalia de translat. Episc. Nihilominus tamen censo in tali acceptatione peccatum esse graue, tum ob periculum acceptandi confirmationem, & se impediri reddendi ad votum. Tum quia iniustus, & irritus est acceptio, & præter voluntatem eligentium, quæ statim ex obligatione dimittenda est.

5. Secundo inferitur, ligatum voto religionis, & acceptantem Episcopatus collationem, seu confirmationem obligatum esse petere à Pontifice licentiam renuntiandi Episcopatu; vt votum exequatur. Sic Azor. 1. p. in sit. moral. lib. 11. c. 22. q. vlt. Sanch. lib. 4. in Decalog. c. 17. num. 6. Suar. tom. 3. de Relig. lib. 1. c. 20. à n. 1. & sequent. Layman. lib. 4. summ. tract. 5. c. 6. in fine. Quia hæc licentia est medium executioni voti omnino necessarium. Ergo stante obligatione exequendi votum, stat obligatio apponendi media illius executioni necessaria. Dices supra dicto textu in cap. per tuas. Hanc licentiam esse concessam. Sed contra: Quia nullum est verbum, ex quo hæc generalis concessio colligatur. Præterquam quod non expediebat sic concedere sæpe conuenientius sit ob necessitatem Ecclesiæ in Episcopatu assumpto perseverare, quam eo dimisso ad religionem transire; ac proinde oportebat hæc omnia ponderare.

6. Sed est dubium; an talis Episcopus teneatur, cum petit licentiam votum manifestare, si simpliciter petita non conceditur? Negat Sanch. d. c. 17 in fine, & Layman. suprâ. Tum quia cogere delictum commissum in acceptatione Episcopatus manifestare. Tum quia negata licentia renuntiandi Episcopatu suspenditur obligatio voti. Tum quia subditus non tenetur emisso voto de materia superiori subiecta votum declinare, vt præcedenti tractat. diximus, & constat. Nam si Episcopus assumpto Episcopatu votum religionis faceret, non esset obligatus votum manifestare, sed sufficienter satisfaceret, si petita licentia absque voti manifestatione ei denegaretur.

7. Ceterum verius censo obligatum esse votum manifestare, si aliter licentiam obtinere non possit: Sic laudat probat Suar. tom. 3. de Relig. lib. 1. c. 20. à num. 5. Ratio est, quia hæc voti obligatio suspendi non potest, nisi media irritatione, vel dispensatione. Sed dispensatione nunquam voti obligatio suspendi potest, nisi votum cognoscatur, & cognitio causæ, ex qua concedenda est præmittatur, vt latius tract. præcedenti dixi. Irritatio autem directa in præfenti locum non habet, cum illud votum non fuerit emissum tempore subiectionis, indirecta verò irritatio, quæ est quedam dispensatio, quæque consistit in impedienda voti executione; eo quod illius executio Ecclesiæ assumptæ præiudicet, exerceri non potest incognito voto, & ponderato Ecclesiæ præiudicio. Qua enim ratione Pontifex obligationem iuris diuini exequendi votum impedire potest negando renuntiationem Episcopatus, si nullum Episcopatu præiudicium prouenit ex tali renuntiatione, quippe æquè bonus Prælatu est qui præficiatur? Nam sola obligatio regendi Ecclesiam assumptam non videtur præstare sufficientem causam impediendi voti executionem, cum pro voluntate Pontificis tolli possit tradita Ecclesia alteri regenda. At impedire executionem voti independentem à sua voluntate facti non potest Pontifex, nisi causa iusta dispensandi intercedat. Ergo necessariò Episcopus manifestare debet votum, vt irritatio indirecta, seu dispensatio concedatur.

8. Neque obstant contraria ad 1. fateor obligatum esse indirectè assumptum Episcopatum voto ligatum manifestare delictum, quod commissum in voti violatione, & Episcopatus assumptione, quando alia via non potest licentiam ad renuntiantium obtinere, nisi voto antea facto manifestato. Quia

tacitè se ad hanc manifestationem astrinxit, cum ligatus voto Episcopatum assumptum. Ad 2. concedo negata licentia renuntiandi Episcopatu, voti obligationem suspendi, debet tamen licentia legitime negari; quod non contingit nisi casu quo maius Dei obsequium credatur esse perseuerare in regimine Ecclesiæ assumptæ, quam votum exequi. Ad 3. dico esse maximam differentiam inter votum factum post Episcopatum assumptum, & ante illius assumptionem. Nam post Episcopatum assumptum prælatu sub tacita conditione beneplaciti Pontificis, quo non contentione cessat obligatio. At emissum ante Episcopatum, nullam imbibit conditionem: Eaque de causa Pontifex impedire illius executionem non potest, nisi stante causa sufficienti ad dispensationem. Quod si obicitur maius impedire potest vota vxoris ante matrimonium facta, si materiæ suæ dispositioni subiecta præiudicant. Item impedire potest eorum executionem præcipiendo impossibilia. Et idem est de domino comparatione senti. Ergo similiter Pontifex impedire poterit Episcopo executionem voti religionis antea facti; eo solum quod hæc executio præiudicat regimini Ecclesiæ, materiæ sibi subiectæ. Respondet negando consequentiam; quia Pontifex non habet potestatem dominatiam in Clericis, & Episcopos; neque item est Dominus beneficiorum, sed dispensator; ac proinde spectare debet, vt munus dispensationis fideliter præsterit quid Deo gratius sit Episcopatum ingredi religionem, quam in Episcopatu assumpto perseverare?

9. Denique aduerto hunc Episcopatum voto religionis ligatum optime posse voti dispensationem petere: si enim ante Episcopatum potest, à fortiori poterit illo assumpto, si causa iusta subest dispensationis. Sic Layman. lib. 4. summ. tract. 5. cap. 6. in fine: & est res manifesta.

PUNCTVM VII.

Qui possint religionem ingredi.

Cum omnes illi qui vel iure naturæ, vel positio impediri non sint, capaces existant religiosi status, videndum est qui sint, quibus tantum bonum interdicitur.

§. I.

An Episcopi, & Parochi à religionis ingressu arceantur.

SVMMARIVM.

1. Parochus, & quilibet alius beneficium potest contrahente Episcopo religionem ingredi.
2. Episcopus non potest inconsulto summo Pontifice.
3. An debeat Pontifex hanc licentiam concedere nulla alia causa allegata præter studium religiosæ vitæ? Proponitur dubitandi ratio.
4. Explicatur sententia, & Pontifici decisio.

1. **P**osse Parochum, & quemlibet alium beneficium etiam contrahente Episcopo religionem ingredi est expressè decisio textus in c. dæe 19. q. 2. An verò teneatur licentiam à suo Episcopo postulare? Videtur docere D. Thom. q. 189. art. 7. Azor. lib. 1. p. 1. c. 16. q. 3. Sed non video quo iure hæc obligatio imponatur. Nam textus qui adducitur in cap. inter de Regularibus. Loquitur de regularibus transiuntibus ad religionem strictiorem. Quapropter existimo posse inquisitio Episcopo religionem amplecti; debet tamen statim cum monere, vt loco sui pastorem provideat, ne eos delensæ maerent. Suar. tom. 3. de Relig. lib. 5. cap. 4. num. 14.

2. Episcopus verò nullatenus potest inconsulto summo Pontifice, & absque eius licentia, religionem ingredi: Colligitur ex cap. nisi cum pridem de renuntiatione. & c. licet de Regularibus. Ob perfectionem enim Episcopalis status, & obligationem contractam suæ Ecclesiæ interuenit, merito prohibuit Pontifex, ne absque sua licentia & iam occasione religiosæ vitæ fieret dimissio, & renuntiatione. D. Thom. 1. 2. q. 189. art. 7. Azor. 1. p. lib. 11. c. 16. q. 2. & 3. Lessius lib. 2. c. 4. d. 3. n. 24. Suar. tom. 3. lib. 5. c. 4. n. 14.

3. Sed dubium est; an debeat, vel possit Pontifex hanc licentiam concedere Episcopo petenti nulla alia allegata causa præter voluntatem, & studium religiosæ vitæ? Rationem dubitandi fecit Textus in c. nisi cum pridem de renuntiatione. Vbi ob solam supradictam causam non permititur Episcopo renuntiare Episcopatu. Quia commune bonum primæis commodis præferri debet. Et subduntur sex causæ, ob quas solas renuntiare licitum sit. Prima est crimen non quodlibet, sed dumtaxat propter quod ipius officij executio postulat.

peractam penitentiam impeditur. Secunda, debilitas corporis, quæ vel ex infirmitate, vel ex senectute procedit, nec tamen omnis, sed illa solum per quam impotens redditur ad exequendum officium Pastoralis. Tertia defectus scientiæ, qui facile tolli non potest. Quarta malitia plebis, quæ ita duræ cervicis existat, ut proficere nequeat apud ipsam: Quinta, graue scandalum pusillorum, quod aliter sedari non possit. Sexta, irregularitas, præcipue ex bigamia. Quæ omnes causæ si bene perpendantur, ad bonum plebis spectant, & subdit Pontifex: si propter alias causas cessationem affectes, non est in hoc tibi postulanti fauendum; & ita tradit Lessius l. 2. c. 41. d. ub. 3. n. 24. & Valent. 2. 2. Diss. 10. q. 3. punct. 4. Subditque professionem in religione factam nullam esse.

4. Supradicta sententia, & Pontificia decisio, quatenus negat ex affectu religiosæ vitæ non posse licentiam periri ad renuntiandum Episcopatum, neque debere à Pontifice concedi procedit quando nullus alius de facili adesset, qui æquè bene populo prouideret. Quia tunc bonum commune populi priuatæ utilitati præferendum est. Ad quia sæpè contingit adesse plures, qui æquè bene, imò aptius, Ecclesiam regant; credo tunc Episcopum licet petere licentiam transeundi ad religionem dimisso Episcopatu, & prudenter à Pontifice concedi. Quia eo casu & bono communi populi, & particulari Episcopi attenditur: Docet Suar. tom. 3. de Relig. lib. 1. c. 20. numer. 7.

§. II.

Qualiter impuberes, seu filii familias, & serui impediuntur à religione.

S V M M A R I V M.

- 1 Filiifamilias pubes bene potest ingredi, secus seruus durante seruitute.
- 2 Impuberes qualiter possint à parentibus religioni offerri.
- 3 Non impediuntur ex Trident. habitum suscipere religiosum.

Clarum est filiosfamilias puberes, si alii apti sunt à religione suscipienda nullatenus impediri; expediebatur enim maximè in statu eligendo sui iuris esse. Quod ita verum est, ut excommunicationi subiiciantur. Sic impediuntur Trident. sess. 25. c. 18. de Regularibus, seruus verò durante seruitute nullatenus potest religionem ingredi; quia ex iustitia obsequio domini astrictus est. Sed an eius nouitiatus validus sit, pendet aliquantulum ex illa quæstione infra tractanda, an professio eius valeat; qui enim dicunt professionem valere, quia nullibi inuenitur irritata, à fortiori dicunt valere nouitiatum. At quia multi negant illi professioni valorem, non caret difficultate; an nouitiatus valeat, quia est ad professionem dispositio. Sed verius existimo valere non abolutè, sed sub conditione si herus consentierit professionem fieri, sicut de coniugatis dicemus in sequenti.

2. De impuberibus qualiter possint à parentibus religioni offerri, ipsique possint religionem ingredi; latissime tractat Sanch. lib. 4. in Decalog. c. 18. Suarez tom. 3. de Religione. lib. 5. c. 12. §. 3. Sed superuacaneum duxi in his immorari; cum visu receptum sit in religionibus præcipue virorum nullum iam impuberem recipi, & esto recipiatur, receptio eius non conducit, ut nouitiatus legitimus inchoetur, quovisque pubertatem adeptus sit: cum enim Trident. sess. 25. de Regularibus. c. 15. statuerit professionem faciendam non esse ante 16. annum completum, in superque dixerit completo nouitiatu habiles admittendos esse, minus idoneos expellendos; tacitè insinuat post pubertatem verum nouitiatum esse incipiendum, & merito; quia ante illam ætatem non possunt satis religionem experiri, præcipue difficultates in obseruanda castitate: Sic caquam certum tradunt Gloss. in eber. sin. verbo atate de Regularibus per sextum ibi. Syluest. verbo religio. 2. q. 11. & religio. 3. q. 1. Greg. Lopez leg. 3. verbo cum anno tit. 7. part. 1. Azor. 1. p. lib. 12. c. 2. q. 4. & 7. Sanch. alii relatis lib. 5. summ. c. 4. n. 22. Suar. tom. 3. de Relig. lib. 5. cap. 4. n. 8.

3. Dubium tamen est; an ex decreto Trident. sess. 25. de Regularibus. expressè prohibeatur puellis habitum religiosum suscipere ante annos pubertatis? Aliqui sentent impediti, nisi expressè parentes, aut tutores consentierint: Sic Manuel Rodrig. tom. 1. regul. q. quæst. 12. art. 2. Barbosa in declarat. consil. circa supradictum locum, referetque à sacra congregatione decisum.

Sed omnino dicendum est supradicto decreto nihil speciale statui circa ingressum impuberum, sed iuris antiqui dispositioni relinqui; quæ cum iure antiquo possint impuberes tam viri, quam feminae non contradicentibus parentibus, vel tutoribus religiosum habitum suscipere, ut colligitur ex cap. 2. de Regularibus. & ex c. 1. 2. & 3. causa 10. q. 2. Sic possunt non

Ferd. à Castro, Sum. Mor. Pars III.

obstante dispositione Tridentin. quia Tridentin. solum disposuit, ne puella maior duodecim annis habitum religiosum susciperet; quin Episcopus eius voluntatem examinaret. De minori autem nihil disposuit quoad habitum susceptionem, sed solum quoad professionem. Inquit enim Sancta Synodus. Si puella quæ habitum regularem suscipere voluerit, maior duodecim annis sit, non ante eum suscipiat nec postea ipsa, vel alia (idest quæ ante eam erat ingressa fuit) professionem emittat, quam explorauerit Episcopus Virginis voluntatem. Supponit ergo concilium minorem duodecim annis posse habitum regularem suscipere, cuius voluntas exploranda est ab Episcopo in sola professione; & ita latè probat Michaël Mutina de sacrorum hominum continentia lib. 4. controuers. 9. to. c. 4. Sanch. lib. 4. summ. c. 18. n. 34. Suar. tom. 3. de Religione. lib. 5. c. 2. num. 9. Quod si roges, quare consilium statuit maiorem duodecim annis suscipientem habitum examinandum esse ab Episcopo non solum in professione, sed etiam in habitus susceptione, minorem verò non esse examinandum in susceptione habitus? Facile respondetur, quia impubes non propria, sed parentum voluntate regitur: cui voluntati præiudicare noluit consilium, sed potius fudit in bonum filij ordinandam esse. Specialiter autem statuit hoc examen pro feminis, & non pro viris. Quia regulariter feminae, & non viri ad religionem coguntur, minorique scientia, & discretionem. Pollent in status electione. Sed qualis culpa sit hoc examen non præmittere in habitus susceptione? Suar. d. lib. 5. c. 1. n. 9. sine, non declarat, sed solum dicit non careret culpa illa omisso; nam illa verba consilij statuit, & discernit vim præcepti sufficienter declarant. Crederem autem esse culpam grauem ex vi huius decreti; quia & materia grauis est; & in professione est res certissima, ut dicemus. Sed quia video consuetudine introductum esse, ne Episcopi suscipientem habitum regularem examinent, sed profiteri volentem; ea de causa nullum est peccatum in susceptione habitus hoc examen omitti. Et intra tradit Sanch. lib. 5. sum. cap. 4. n. 84. sine.

§. III.

Qualiter coniuges impediuntur à religionis ingredu.

S V M M A R I V M.

- 1 Ante matrimonij consummationem non impediuntur, secus illo consummato.
- 2 Valida est habitus susceptio à coniuge post matrimonium consummatum, & dependenter tamen à voluntate alterius.
- 3 Fit satis contrariis.

Ante matrimonij consummationem certum est non impediri: matrimonio autem consummato impediuntur, nisi causa adit perpetui diuortij, vnus alteri licentiam concedat, cap. quidam, cap. plater, cap. ex parte, cap. veniens, & alii de conuersione coniugar. Ex quibus textibus manifestè colligitur ita impeditum esse, ut professio facta nulla sit.

2. Hinc ergo oritur dubium, an receptio habitus, seu nouitiatus non consentiente coniuge nullus sit? Videtur esse nullum, & omnino iterandum; quia nouitiatus est ad professionem dispositio: Ergo dispositum in professione consentiendum est in nouitiatu dispositum esse. Item est contra iustitiam. Non ergo expedit, ut illam Ecclesiam tanquam validam acceperit. Ceterum verius existimo valere coniuge ante professionem consentiente. Quia nullibi inuenitur irritatus; solum enim ius irritauit professionem coniugis altero coniuge non consentiente. Sed ex hac irritatione non inferitur irritari receptionem: siquidem facta receptione, & nouitiatu continuato, potest conlux antea renuens consentire; quo consensu posito professio fieri potest; quia cessauit impedimentum, sub quo erat irritus. Ergo fieri potest absque noua inceptioe nouitiatus. Quia nouitiatus in se non fuit irritus, sed solum irritus esse poterat ex irritanda professione, qua cessante irritatione nouitiatus sui naturæ relinquitur; ac proinde validus persistit, & effectum habere potest; sic expressè tradit Suar. tom. 3. de Relig. lib. 5. cap. 4. n. 10. Et faciunt quæ adducit Sanch. lib. 7. de matr. disp. 37. à n. 46.

3. Neque obstant contraria. Nam esto nouitiatus sit dispositio ad professionem; non inde fit irritari ex causis, quibus professio irritatur, sed solum non posse habere effectum, dum causa irritantes professionem persistere, ac illis sublati, cum validus sit effectum sortiri potest. Secundum argumentum solum probat convenientiam, quod nouitiatus irritaretur, non tamen probat de facto irritatum esse. Adde neque hanc convenientiam probat; nam esto illicitus sit, & peccaminosus sufficiens est, ut nouitiatus religionis onera experiatur, & religio nouitiatus,

M

nouitiatus,